

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.450/2021/10.

Az I. rendű felperes:

I. r. felperes neve (I. r. felperes címe)

Az I. rendű felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Séllei Ilona ügyvéd (jogi képviselő címe.)

Az alperesek:

I. rendű alperes: I. r. alperes neve (I. r. alperes címe)

II. rendű alperes: II. r. alperes neve (II. r. alperes címe)

Az alperesek meghatalmazott jogi képviselője:

I. rendű alperes: Dr. Tóth-Buzi Beáta ügyvéd (jogi képviselő címe)

II. rendű alperes: Dr. Simkó Ferenc ügyvéd (jogi képviselő címe)

A per tárgya:

Kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 6.P.20.523/2021/4.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

I. rendű alperes 6.P.20.523/2021/6.

Í T É L E T :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 500 000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 1 938 305 (egymillió-kilencszázharmincnyolcezer-háromszázöt) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] A II. rendű alperes a szövetség neve Szövetségnél 2007-ben regisztráltatta az verseny neve Kupa megrendezését, majd rendezőként versenysorozat neve. versenysorozatot írt ki, amelynek feltételeit az alapkiírás, a versenykiírás és a biztonsági terv tartalmazta. A biztonsági terv rögzítette, hogy a nézők szempontjából veszélyes területeket szalagokkal elkerítik, és meghatározta a sportbírók, pályafelügyelők ezzel kapcsolatos feladatait. A szervezők a verseny előtt a rendőrséggel együtt bejárták a megadott útvonalat, a pálya mindkét oldala mellett szalagot húztak ki, és plakátokat helyeztek el a teljes nyomvonalon.

[2] A prologót (bemutatót) a verseny részeként város neve belvárosban 2007. július 28. napján rendezték, amelyen az I. rendű alperes utolsóként indult a rallyversenyre átalakított gépjárművével. A manőverek közben – a fokozott igénybevétel, a körbefaroltatás miatt – az autóban műszaki hiba lépett fel, a gázpedál eltörött, és beszorult. Az I. rendű alperes elveszítette az uralmát a gépjármű felett, és besodródott a szalagkordonnal elkerített, a nézők számára fenntartott területre, ahol elütötte az I. rendű felperest és gyermekeit, a már perben nem álló II. rendű és III. rendű felpereseket.

[3] A balesettel összefüggésben indult büntetőeljárásban a bíróság neve a 2013. december 17. napján jogerőre emelkedett 4.B.463/2012/38. számú ítéletével az I. rendű alperest az ellene emelt gondatlan testi sértés vétségének vádja alól felmentette.

[4] Az I. rendű felperes sarokcsontja eltört, emiatt műtötték, a törött részt 4 fémcsavarral rögzítették, amelyeket a későbbiekben kivettek. Az elszenvedett sérülés következtében a bal bokaízületénél jelentős fokú, de esztétikai károsodás nélküli funkciócsökkenés lépett fel. A lábfejének feszítése, hajlítása, valamint a bokaízületének jobbra-balra terhelése jelentős fokban korlátozódott, ami mintegy 30%-os munkaképesség-csökkenést eredményezett nála. Az össz-szervezeti egészségkárosodása 57%-os mértékű. A balesettel összefüggő károsodása folytán nincs számára olyan munkahely, feltétel, ahol alkalmazható lenne.

[5] Az I. rendű felperes 2008-2018. között többször volt rehabilitációs-szakértői vizsgálaton. A legutóbb, 2018. április 9. napján rehabilitálhatónak minősítették, de foglalkozási rehabilitációját nem javasolták. A baleseti eredetű egészségkárosodások mellett több korral járó betegsége is van, 2021. évben Alzheimer kórt diagnosztizáltak nála.

Közlekedése nehezített, tömegközlekedést nem tud igénybe venni. Vizsgálatokra, kezelésekre családtagjai gépkocsival szállították. Gyalog önállóan rövid távot tud megtenni. Gyaloglásnál segédeszközt, ortézist használ.

[6] A szociál-pedagógusi főiskolai képzéssel rendelkező I. rendű felperes köztisztviselőként az munkaügyi központ neve Munkaügyi Központ város nevei Kirendeltségén dolgozott, munkaköri feladata pályaválasztási tanácsadás, az álláskereső koordinálása volt. A munkája során emberekkel foglalkozott, olyan munkahelyi közegben, ahol többen is dolgoznak.

[7] Az I. rendű felperes 2007. július 28. napjától augusztus 17. napjáig betegszabadságon, majd 2008. október 1. napjáig táppénzes állományban volt.

A munkáltató közigazgatási szerv a 2008. szeptember 24. napján kelt határozatával jogviszonyát 2009. március 1-i hatállyal – az I. rendű felperes kérelmére – felmentéssel megszüntette. A három hónapos felmentési idő alatt a munkáltató mentesítette a munkavégzési kötelezettsége alól. Felmentésére a benyújtott egészségügyi dokumentumok, valamint a foglalkozás-egészségügyi vélemény alapján, egészségügyi alkalmatlanság címen került sor.

A határozat indokolása rögzíti, hogy az I. rendű felperes súlyos mozgáskorlátozottsága lehetetlenné teszi a munkába járást, a munkavégzést. Egészségi állapotának megfelelő munkakört – lakóhelyén – nem tudtak biztosítani.

[8] Az I. rendű felperest felmentése előtt sorolták át az I. besorolás osztály 11. fizetési fokozatából, a 12. fizetési fokozatba (főtanácsos elnevezésű). Illetménye az átsorolással bruttó 262 000 forintról, bruttó 267 100 forintra emelkedett. Munkaképtelenné

válásának hiányában 2011. szeptemberében és 2014. szeptemberében magasabb fizetési fokozatba léphetett volna.

[9] Az I. rendű felperes jövedelme 2007. július 28. napjától 2021. januárjáig az alábbiak szerint alakult:

– a betegszabadság ideje alatt 114 017 forint ellátás, míg a táppénzes állomány alatt bruttó 2 106 631 forint, nettó 1 703 043 forint összegű táppénzt kapott;

– 2010. évben havi 68 725 forint, 2011. évben havi 71 770 forint rokkantsági-nyugdíjellátásra volt jogosult;

– 2012.évben havi 75 160 forint, 2013. évben havi 80 240 forint, 2014. évben havi 65 070 forint, 2015. évben havi 66 245 forint, 2016. évben havi 67 305 forint, 2017. évben havi 57 605 forint, 2018. évben havi 59 815 forint, 2019. évben havi 61 430 forint, 2020. évben havi 63 595 forint, 2021. évben havi 66 295 forint rehabilitációs ellátás.

Ellátásából 2016. évvel bezárólag 10 %-os mértékű nyugdíj-járulékot vontak.

[10] Az I. rendű felperes keresetvesztesége a 2007. július 28. napja és 2019. december 31. napja közötti időszakban bruttó 30 872 898 forint, nettó 22 073 095 forint.

A felperes keresete és az alperesek védekezése

[11] A felperesek módosított keresetükben vagyoni és nemvagyoni kártérítés egyetemleges megfizetésére kérték kötelezni az alpereseket. A kártérítési követelésüket a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 339. § (1) bekezdésére és 345. § (1) bekezdésére alapították. Előadták, az I. rendű alperes a versenyen nem indulhatott volna, a nevezési lapon ugyanis valótlanul tüntette fel a megfelelő versenyzői licenc meglétét, emellett a versenykiírás előírását megszegve a verseny zártpályás útvonalán a menetiránnyal szemben haladt. A II. rendű alperes károkozó magatartását abban jelölték meg, hogy az I. rendű alperesnek a nevezésekor az ellenőrzési kötelezettségét elmulasztotta, és a prológ megtartásakor nem volt figyelemmel a nézők személyi biztonságára, a bemutatóra vonatkozó, az egyéb biztonsági szabályoktól elkülönített biztonsági tervet nem készített, továbbá nem tartotta be a drift bemutatókra irányadó fokozott biztonsági rendelkezéseket. A III. rendű alperes marasztalását arra hivatkozással kérték, hogy a verseny rendezője volt.

[12] Az I., II. és III. rendű alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az I. rendű alperesnek a büntetőügyben eljáró igazságügyi szakértő szakvéleményére alapított álláspontja az volt, hogy a bekövetkezett műszaki hiba a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső elháríthatatlan ok. A II. rendű alperes az érvelése szerint jogellenes

magatartást nem tanúsított, mivel a versenyt a megfelelő szabályzatok és a verseny kiírás nyilvánosságra hozatala mellett rendezte meg, továbbá biztosítást kötött, és a versenykiírás szabályait megszegő I. rendű alperest az előírásoknak megfelelően kizárással szankcionálta. A III. rendű alperes állította, sem szervezője, sem rendezője nem volt a versenynek, így kárt nem okozott.

[13] Az elsőfokú bíróság 8.P.20.915/2010/109. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy a város neve belvárosban 2007. július 28. napján megtartott rally bemutatón bekövetkezett balesettel okozati összefüggésben a felpereseket ért kárért a II. rendű alperes felel. A Szegedi Ítéletábla Pf.I.20.885/2015/7. számú részítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét rész- és közbenső ítéletnek, míg az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmet elutasítottak tekintette, az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztatta és a III. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította, ezt meghaladóan az elsőfokú rész- és közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

[14] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott 8.P.20.915/2010/163. számú ítéletével az I. rendű és II. rendű alperest – a módosított keresetnek túlnyomó részt helyt adva – különböző kártérítési összegeknek az egyes felperesek részére történő egyetemleges megfizetésére kötelezte. Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéletábla Pf.I.20.113/2018/7. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét a teljes perköltségre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot – másik tanács kijelölése mellett – a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

[15] Az újabb megismételt eljárásban a II. rendű és III. rendű felperesek a keresetüktől elálltak, ezért az elsőfokú bíróság a pert e részben megszüntette. Az I. rendű felperes vagyoni kárigényét leszállította, ebben a körben keresetkiesésre és jövedelempótló járadékra tartott igényt. A keresetkiesés összegét a 2007. július 29. napjától 2018. december 31. napjáig terjedő időtartamra 14 573 471 forintban, míg a jövedelempótló járadék összegét 2019. január 1. napjától havi 103 471 forintban jelölte meg, és a keresetkiesés esetében késedelmi kamat megfizetésére is kérte kötelezni az alpereseket.

Az I. rendű alperes az érdemi ellenkérelmét fenntartotta, míg a II. rendű alperes a kereset jogalapját nem vitatta.

[16] Az elsőfokú bíróság 6.P.21.285/2018/64. számú közbenső és részítéletével megállapította, hogy a 2007. július 28. napján város neveon a felperest ért balesettel okozati összefüggésben keletkezett vagyoni és nemvagyoni károkért az I. rendű és II. rendű alperesek egyetemleges felelősséggel tartoznak. Kötelezte az I. rendű és II. rendű alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 5 000 000 forint nemvagyoni kártérítést és annak különböző időpontoktól számított késedelmi kamatát. Határozatának indoklásában rögzítette, mind az I. rendű alperes, mind a II. rendű alperes tekintetében a veszélyes üzemi felelősség 1959. évi Ptk. 345. § (1) bekezdésében írt szabályát kell alkalmazni. Az I. rendű alperes a büntetőügyben hozott jogerős felmentő ítélet ellenére sem mentesülhet a polgárjogi felelősség alól, a II. rendű alperes pedig a sportról szóló 2004. évi I. törvény 66. § (1) bekezdése és 70. § (1) bekezdése alapján a verseny szervezőjének és rendezőjének is minősül. A büntetőeljárársban kirendelt szakértők szakvéleménye, valamint az I. rendű és a II. rendű

alperesek magatartásának értékelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű és II. rendű alperes szabályszegése, mulasztása külön-külön azonos súlyú volt és együttesen vezetett a baleset bekövetkezéséhez. Emiatt az egyetemlegességet nem tartotta mellőzhetőnek. Nem találta bizonyítottnak az I. rendű felperesnek az I. rendű alperes által állított károsulti közrehatását.

[17] Az I. rendű és II. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.065/2020/5. számú közbenső és részítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az I. rendű és II. rendű alperesek kártérítési felelőssége a teljes kárért fennáll, egymással egyetemleges, egyebekben – a per főtárgya tekintetében – az elsőfokú bíróság közbenső és részítéletét helybenhagyta. Az elsőfokú bírósággal egyezően arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű és II. rendű alperesek az 1959. évi Ptk. 354. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen felelnek az I. rendű felperest a balesettel okozati összefüggésben ért teljes kárért. Ennek körében figyelembe vette, hogy az I. rendű alperes a pálya utolsó szakaszán visszafordult, a menetiránnyal szemben végzett drift elemeket és a baleset akkor történt, amikor vissza akart állni a menetirányba. A II. rendű alperes által szervezett versenyen pedig kifejezetten elvárás volt a minél látványosabb elemek beépítése a versenyzők részéről, és emiatt kapott különös jelentőséget a biztonságtechnikai szakértők erre vonatkozó meghallgatása. A szakértők egybehangzó megállapításaként vette figyelembe, hogy a kifejezetten elvárt látványosabb elemek bemutatására II. rendű alperes által alkalmazott védőtávolság, az általa kialakított pálya nem volt alkalmas. Ugyanakkor a versenyzők számára is egyértelmű szabály volt, hogy a menetiránnyal szemben nem haladhatnak, s így az I. rendű alperes visszafordulása nem volt szabályszerű. Ezen utóbbi ténynek jelentőséget tulajdonított, mivel az elsőfokú alperes szabályszegése nélkül a baleset nem következett volna be.

[18] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Pfv.III.20.802/2020/6. számú közbenső és részítéletével a jogerős közbenső és részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartotta. Kifejtette, az eljáró bíróságok helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy az I. rendű és II. rendű alpereseknek az I. rendű felperessel szemben egyetemleges kártérítési felelőssége fennáll az 1959. évi Ptk. 344. § (1) bekezdése alapján. Megállapította, a jogerős közbenső és részítélet az 1959. évi Ptk. 340. § (1) bekezdését sem sérti, mivel e jogszabályhelyhez kapcsolódó, az I. rendű felperes károsulti közrehatására vonatkozó konkrét tényelőadása az I. rendű alperesnek az eljárás korábbi szakaszaiban nem volt, és a felülvizsgálati kérelmében sem a kármegosztás indokoltságára, hanem az 1959. évi Ptk. 344. § (3) bekezdése alkalmazásának szükségességére hivatkozással, a közrehatás arányának eltérő meghatározásával kérte a felelőssége terjedelmének korlátozását.

[19] A közbenső és részítélet jogerőre emelkedését követően a felperes keresetét szakértő neve igazságügyi szakértő kiegészített szakvéleményére tekintettel megváltoztatta, és 2007. július 29. napjától 2019. december 31. napjáig terjedő időtartamra keresetvesztésként 22 073 095 forint, míg járadékként 2020. január 1. napjától havi 169 947 forint járadék és összesen 882 498 forint jubileumi jutalom megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket.

[20] Az I. rendű és II. rendű alperes a módosított keresetre nyilatkozatot nem tett.

Az elsőfokú ítélet

[21] Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű felperesnek 22 070 095 forintot, annak 2013. július 28. napjától járó késedelmi kamatát, 882 498 forintot és annak az egyes részösszegek esedékessége időpontjától járó késedelmi kamatát, valamint 2020. január 1. napjától havi 106 352 forint, míg 2021. január 1. napjától havi 103 652 forint keresetveszteségi járadékot azzal, hogy az minden hónap 15. napjáig esedékes. Megállapította, hogy 2021. szeptember 20. napjával a lejárt járadékok összege 2 209 092 forint, amelynek megfizetésére az alperesek 15 nap alatt egyetemlegesen kötelesek. Kötelezte továbbá az alpereseket egyetemlegesen az I. rendű felperes javára 1 250 000 forint perköltség, valamint az állam felé 305 715 forint előlegezett szakértői költség megfizetésére. Kötelezte a II. rendű alperest az állam javára 600 000 forint illeték megfizetésére. Megállapította, hogy 600 000 forint feljegyzett illetéket az állam visel. Az ítéletet a járadék megállapítására és megfizetésére vonatkozó részében előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. Határozatának indokolása szerint a jogerős rész- és közbenső ítéletre tekintettel az alperesek már nem hivatkozhattak a felperes károsulti közrehatására, az I. rendű alperes kárterítési felelősségének kizártságára és az alperesi felelősség arányára. Megalapoztatlanak találta az I. rendű alperesnek a felperes kárenyhítési kötelezettségének elmulasztására való hivatkozását. Az igazságügyi orvosszakértői vélemény ugyanis megállapította, hogy a felperes jelen állapotában tartós munkavégzésre nem alkalmas, nem rehabilitálható, a fennálló panaszai és a baleset utáni károsodások miatt nincs olyan feltétel, munkakörülmény és munkahely, ahol alkalmazható lenne, és otthoni munkavégzésre sem alkalmas. Otthoni munkavégzést lehetővé tevő munkáltatót nem talált, valamint emiatt további költsége merült volna fel a betanulással, és utazás is szükséges lett volna, amelyre nincs lehetősége. Utalt arra, az I. rendű alperes nem bizonyította, hogy a felperes részére korábban a rehabilitációs hatóság megfelelő, az állapotára alkalmas munkahelyet ajánlott volna, e körben bizonyítási indítványt sem terjesztett elő. Ezért arra a következtetésre jutott, hogy a felperest keresetveszteségi járadék megilleti, amelynek összegét az igazságügyi könyvszakértő szakvéleménye alapján határozta meg. A szakvéleményt, annak kiegészítésével együtt ítélezése alapjául elfogadta, mivel a szakértő a felperes társadalombiztosítási ellátásként kapott jövedelmét felbruttósította, a 2009. március 1. napjától kimunkált bruttó jövedelméből levonta a munkavállalót terhelő járulékok összegét, meghatározta a 2007-2019. években alkalmazandó adókulcsokat. A jubileumi jutalom összegét is elfogadta, arra figyelemmel, hogy annak kapcsán az alperesek nyilatkozatot nem tettek.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[22] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és más tanács kijelölése mellett az elsőfokú bíróság új eljárás és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan megváltoztatásával a kereset elutasítását, harmadlagosan a szakértői költség és a perköltség fizetési kötelezettségre vonatkozó rendelkezés mellőzését kérte. Álláspontja szerint a kárenyhítési kötelezettség körében tett ítéleti megállapítás jogszabálysértő, mivel az elsőfokú bíróság bizonyítási indítvány nélkül, bizonyítékként fogadta el azokat a felperesi előadásokat,

miszerint az I. rendű felperes részére lakóhelyén nem tudtak munkát felajánlani, súlyos mozgáskorlátozottsága lehetetlenné teszi a munkába járást, baleset után a lakóhelyén nem talált magának munkát, nincs számára olyan munkahely, ahol alkalmazható lenne és az otthoni munkavégzés érdekében eljár. Az I. rendű felperes ezzel szemben nem igazolta, de még csak nem is valószínűsítette, hogy a munkaalkalmatlansága kizárólag balesetével összefüggésben keletkezett, továbbá a lakóhelyén és környékén munkát kísérelt volna meg keresni. Megítélése szerint szükséges annak bizonyítása, hogy az I. rendű felperes jelent-e meg álláskeresési tanácsadásokon, részére ajánlottak-e fel bármilyen munkakört, azt visszautasította-e, illetve a káreseményt követően korábbi munkahelyén próbálkozott-e akár részmunkaidőben történő foglalkoztatás keretében elhelyezkedni. Az I. rendű felperes ugyanis köteles a megmaradt munkavégző képességének hasznosítására. Hivatkozott arra, az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta őt ennek kapcsán a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem rendelhetett volna ki szakértőt önmagában azért, mert az I. rendű felperes az ellátások összegének felbruttósítását és az illetmény bruttó összegének a különbözetét nem számolta ki a hatályos adójogi szabályok figyelembevételével. A szakértő szakmai kompetencia hiányát pedig a szakvélemény is alátámasztotta, mivel nem matematikai alapú számítási hibákat vétett. Véleménye szerint a szakértői díj megfizetésére nem kötelezhető, mivel a szakértői díj kizárólag azért merült fel, mert a jogi képviselővel eljáró felperes nem számolta ki a tényleges jövedelemvesztést, amelynek megállapítása nem szakértői kérdés. Utalt arra, személyes költségmentességben részesült, így a perköltségben való marasztalása jogszabálysértő. Kérte, az előzetes végrehajthatóság mellőzését.

[23] Az I. rendű felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Előadta, az elsőfokú bíróság az érdemi döntéshez szükséges valamennyi bizonyítást a hatályon kívül helyező végzésben foglaltaknak megfelelően lefolytatott. Hangsúlyozta, az igazságügyi orvosszakértői szakvélemény alapján megállapítható, hogy egészségromlása és munkaképtelensége a baleset miatt következett be, és állapota nem teszi lehetővé a kárenyhítési kötelezettség teljesítését. Kiemelte, korábbi munkáltatója sem tudott felajánlani olyan munkahelyet, amelynek ellátására alkalmas, és a rehabilitációs pénzbeli ellátás folyósítása szigorú törvényi keretek között meghatározott, amennyiben nem lett volna együttműködő, vagy a tervben foglalt kötelezettségekben, kiértékelésekben nem jár el, azokat nem teljesíti, a hatóság a rehabilitációs ellátást megszüntette volna. Állította, a bírósági tárgyalásokra a jövedelemkiesést havi és éves bontásban kiszámította, a könyvszakértő kirendelését az I. rendű alperes is kérte.

Az ítéltábla döntésének indokai

[24] A fellebbezés alaptalan.

[25] Az elsőfokú bíróság 6.P.21.285/2018/64. számú közbenső és részítéletével megállapította, hogy a 2007. július 28. napján, város neveon a felperest ért balesettel okozati összefüggésben keletkezett vagyoni és nemvagyoni károkért az I. rendű és II. rendű alperesek egyetemleges felelősséggel tartoznak, amely ítéletet a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.065/2020/5. számú közbenső és részítéletével azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az I. rendű és II. rendű alperesek kártérítési felelőssége a teljes kárért fennáll, egymással egyetemleges. A jogerős ítélet ezen rendelkezését a Kúria Pfv.III.20.802/2020/6. számú közbenső és

részítéletével hatályában fenntartotta. Az I. rendű alperes fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének, ezért elsőként vizsgálandó volt, hogy mire terjed ki a közbenső ítélet jogereje.

[26] Az alaki jogerős határozatok közül az ítélethez (közbenső ítélethez) anyagi jogerő hatás fűződik. Ez egyrészt azt jelenti, hogy az anyagi jogerős határozathoz mind a bíróság, mind a felek kötve vannak, másrészt azt, hogy a jelen ügyben alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 229. §-a szerint ítélt dolog (res iudicata) keletkezik, amely megakadályozza, hogy ugyanazon felek (és jogutódai) ugyanabból a ténybeli alapból származó, ugyanazon jog tárgyában egymás ellen új keresetet indíthassanak, az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben ismét vitássá tehessék. Az ítélt dolog tárgya a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtések, a felek közötti jogviszony minősítése, amely utóbb vitássá nem tehető, attól egy későbbi perben a bíróság nem térhet el.

[27] Kártérítési perben, a Pp. 213. § (3) bekezdése szerinti közbenső ítélet meghozatala esetében, abban kell eldönteni egyrészt a felperes károsodása bekövetkezésének tényét, másrészt a beállott kárnak a károkozó magatartásával való okozati összefüggését (EBH2004. 1039.II.), továbbá a felelősség mértékéről szóló döntés a határozat rendelkező részére tartozik (EBH2006. 1419.III.). A felperest ért kár tényének bizonyíthatatlansága esetén nem ítélt meg a kártérítési követelés jogalapja sem közbenső ítéletben. A kártérítési felelősség fennállásáról szóló közbenső ítélet meghozatalának tehát szükséges ténybeli alapja a kár bekövetkezése, függetlenül annak mértékétől, amely már a kereset összegszerű megalapozottsága körében vizsgálandó. A kár bekövetkezésének elvi lehetősége ugyanis még nem ad alapot a Pp. 213. § (3) bekezdésének alkalmazására, ahhoz a kár bekövetkezésének bizonyossága szükséges. A károkozó magatartás csak egyik törvényi tényállási eleme a kárfelelősség beállásának, és ennek tanúsítása nem minden esetben vezet automatikusan károsodáshoz (Kúria Pfv.III.20.556/2018/5.) A közbenső ítélethez fűződő anyagi jogerő alapján ezért az azt követő eljárásban a jog fennállásának elbírálására nem lehet visszatérni, a kár bekövetkezése nem tehető vitássá, hanem csak a kártérítés összegét lehet vizsgálni (EBH2005. 1203, BH2017. 151, BH2021. 196). Nem történhet meg így, hogy az összegszerűsége folyó eljárásban az adott perben keresetet teljesen elutasító döntés szülessen. Az a jogerős közbenső ítélet meg nem engedett felülvizsgálatát jelentené (Kúria Pfv.III.20.377/2014/4.).

[28] A magyar kártérítési jog a teljes kártérítés elvén alapul, vagyis a kártérítés célja, hogy a károsultat olyan helyzetbe hozza, mintha a kár be sem következett volna. Ezt a követelményt fogalmazza meg az 1959. évi Ptk. 355. § (4) bekezdése. E jogszabályi rendelkezésben meghatározott kárelemek egyike az elmaradt vagyoni előny, amely közé sorolható egyebek mellett a jövedelemvesztés, amelynek megítélése – attól függően, hogy egyszeri vagy rendszeresen visszatérő az elmaradt jövedelem – egyösszegben vagy járadék formájában történhet. Mindkét típusú jövedelempótlás alapvető feltétele, hogy a károsult bizonyítsa, a megtéríteni igényelt jövedelemtől kizárólag a káresemény, a baleset következtében esett el. A jövedelempótlás alapvető feltétele tehát, hogy a károkozó magatartással okozati összefüggésben jövedelemcsökkenés következzen be a károsult oldalán. A baleseti járadék megfizetésének feltételét az 1959. évi Ptk. 356. § (1) bekezdése határozza meg, amely értelmében, akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, akkor követelhet járadékot, ha baleset után keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét – neki fel nem róható okból – nem éri el. Baleseti járadék csak akkor ítélt meg, ha a jogszabályi feltételek

mindegyike fennáll, így az is, hogy a jövedelemveszteség oka nem róható fel a károsultnak. Ez utóbbi feltétel azt jelenti, hogy a károsult köteles mindent elkövetni, hogy állapotának megfelelő munkahelyet találjon. Ez a kötelezettség lényegében egyezik az elmaradt jövedelem összegében való megtérítése esetén alkalmazandó 1959. évi Ptk. 340. § (1) bekezdésében meghatározott kárenyhítési kötelezettséggel, miszerint a károsultnak a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy kötelessége eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget. Az egyösszegű és a járadék formájában történő elmaradt jövedelem pótlásának elengedhetetlen feltétele tehát, hogy a károsultnak a keresetveszteség oka ne legyen felróható. E kérdések elbírálásának körébe tartozik annak vizsgálata, hogy valamilyen jellegű és szintű munkavégzésre képes károsult a kárenyhítési kötelezettségét teljesítve megtett-e mindent, ami az adott helyzetben tőle elvárható volt annak érdekében, hogy a maradék munkaerjét hasznosítsa. Ennek körében kell értékelni, hogy a károsult jövedelmét, munkáját befolyásoló akaratlagos elhatározásait is. Amennyiben a károsult a kárenyhítési kötelezettségének nem tesz eleget, a jövedelemveszteség neki felróható, megalapozatlanná teszi a kártérítési keresetet. A mentesülésre okot adó ezen körülmények, így a kártérítési kereset jogalapjának a körébe tartoznak, azoknak nem a kártérítés összegének számítása esetében van jelentősége, így az összegszerűsége folytatózó eljárásban a kárenyhítési kötelezettség elmulasztása, valamint az 1959. évi Ptk. 356. § (1) bekezdése szerinti felróhatóság hiánya sem vizsgálható a közbenső ítélet anyagi jogereje miatt (hasonlóan: Kúria Pfv.V.20.592/2013/7. szám).

[29] A jogerős közbenső ítélet mellett a kereset ugyanakkor az egyes kártételek tekintetében részben vagy egészben elutasítható. A kár bekövetkezésének a Pp. 213. § (3) bekezdésének alkalmazásához szükséges bizonyossága nem kell hogy kiterjedjen az érvényesített kárigény teljességére összességében (BH2005. 511, BDT2010. 2235, Kúria Pfv.III.20.597/2019/5.). A közbenső ítélet tehát nem minden kártétel esetében dönti el, hogy az okozati összefüggésben áll-e a megállapított jogellenes és felróható magatartással. Ezt annak vizsgálatával lehet megítélni, hogy a közbenső ítélet rendelkező része, annak indokolásával egybevetve hogyan határozza meg az elbírált jog terjedelmét. A közbenső ítélet meghozatalát követő eljárásban így az alperes terhére rótt magtartás és a közbenső ítéletet hozó bíróság által figyelembe nem vett, illetve nem vehető kártételek közötti okozati összefüggés vizsgálható, hiszen a közbenső ítélet csak a károkozó magatartással okozatos kárért való felelősséget állapította meg (Kúria Pfv.III.21.573/2018/11.).

[30] Jelen perben a jogerős közbenső és részítélet meghozatalát megelőzően az I. rendű felperes vagyoni kárigénye kizárólag a 2007. július 29. napjától járó elmaradt jövedelmére vonatkozott, részben egyösszegben, részben járadékként. A jogerős közbenső és részítélet az I. és II. rendű alpereseknek az I. rendű felperest a 2007. július 28. napján város neveon az I. rendű felperest ért balesettel okozati összefüggésben keletkezett vagyoni károkért a teljes felelősségét megállapította, azaz a kártérítési igény jogalapjáról döntött, így a folytatózó eljárásban már nem vizsgálható a felelősség jogalapja körébe tartozó azon kérdés, hogy az I. rendű felperes a jövedelemvesztesége kapcsán úgy járt-e el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, illetve a kiesett jövedelem pótlásának az elmaradása részére mennyiben felróható. Ezért az I. rendű alperesnek a kárenyhítési kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos hivatkozásai nem voltak vizsgálhatók, illet a jogerős közbenső ítélet meghozatalát követően megállapítani már nem lehet. Kizárólag azt lehetett vizsgálni, hogy az I. rendű felperes által megjelölt időtartamra vonatkozóan a jövedelemveszteség összegének számítása helyes-e.

[31] Az I. rendű felperes a Szegedi ítéltábla Pf.I.20.113/2018/7. számú hatályon kívül helyező végzését követően P.21.285/2018/5. számú beadványában évenkénti bontásában részletezte elmaradt jövedelmét, amelynek összecszerúságát az alperesek vitatták. Az elmaradt jövedelem számítása adózási és társadalombiztosítási kérdéseket is érint, így az összecszerúságának megítélése a Pp. 177. § (1) bekezdése szerint szakértői bizonyításra tartozó kérdés. Az I. rendű alperes a P. 21.285/2018/11. számú beadványában ezt maga sem vitatta, csupán a szakértői bizonyítás lefolytatását megelőzően azt találta szükségesnek, hogy az I. rendű felperes csatolja be a munkaviszonyával kapcsolatos iratokat, amelynek az az I. rendű felperes a P.21.285/2018/57. számú beadványában eleget tett, továbbá P.21.285/2018/49. számú beadványához csatolta a balesetet követő jövedelmével kapcsolatos okiratokat. Helyesen folytatott le ezért az elsőfokú bíróság szakértői bizonyítást a jövedelemvesztés elbírálása körében.

[32] A szakvélemény bizonyíték, amit a bíróságnak értékelnie kell, ugyanakkor ez az értékelés a bíróság szakismeretének hiányában korlátozott. A bíróságnak a szakértő által alkalmazott vizsgálati módszert és a szakvéleményt a logika és az általános intelligencia keretei között kell vizsgálnia. Ha a vizsgálati módszer és a szakvélemény megfelelnek a logika és az általános intelligencia követelményeinek, ezek alapján követhetők, nem tartalmazznak logikai ellentmondást, a szakvéleménnyel kapcsolatban nem állnak fent a Pp. 182. § (3) bekezdésében megjelölt körülmények, akkor a bizonyítékok értékelése eredményeként a bíróság a tényállást a szakvélemény alapján állapítja meg. A szakértői vélemény értékelése során tehát a bíróság annak logikai egységét, meggyőző erejét, a per adataival, más szakértői véleménnyel való összhangját vagy ellentmondását vizsgálja. A szakvélemény aggályossága annak bizonyításra való alkalmatlanságát jelenti.

A Pp. 182. § (3) bekezdése meghatározza az aggályossági okok kiküszöbölése érdekében szükséges bírói intézkedéseket, amelyek körében elsődlegesen a szakértőt kell felhívni a szükséges felvilágosítás megadására, a szakvéleménye kiegészítésére.

[33] Az I. rendű alperes fellebbezésében szakértő neve igazságügyi szakértő kompetenciájának hiányára utalt téves számítás miatt. Az igazságügyi könyvszakértő által készített szakvélemény számítását az I. rendű alperes P.21.285/2018/72. szám alatti beadványában sérelmezte arra hivatkozva, hogy nettó összeget állapított szemben a szakértő a teljes bruttó (személyi jövedelemadó és járadékokat is tartalmazó) összeggel, és szükségesnek tartotta olyan számítás készítését, miszerint a rokkantsági ellátást a szakértő bruttosítja, míg a baleset hiányában járó munkabérből a járulékokat vonja le, és a kettő különbözeteként határozza meg az elmaradt jövedelmet. Ezt követően az elsőfokú bíróság P.21.285/2018/73. számú végzésével a szakértői vélemény kiegészítését rendelte el az I. rendű alperes észrevételének megfelelően, és a szakértő a számítását pontosította is (P.21.28/285/2018/79. számon), amelyet ugyanakkor már az I. rendű alperes nem vitatott az elsőfokú eljárásban. Érdemben a kiegészített szakvélemény megállapításait a fellebbezésében sem vitatta. A kiegészített szakvélemény számítását az igazságügyi szakértő részletezte, indokolta, abban nem volt olyan ellentmondás, amely kiküszöbölésének hiánya miatt további bizonyítási eljárás folytatására lett volna szükség. Mindezekre tekintettel az igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az elmaradt jövedelem és a jövedelempótló járadék összegét.

[34] Alaptalanul sérelmezte az I. rendű alperes fellebbezésében a perköltségben való marasztalását. Állításával szemben nem személyes költségmentességben, hanem csupán részleges, az illetékre kiterjedő költségmentességben részesült. Ezért a Pp. 84. § (3) bekezdésének első mondata értelmében a költségmentesség kizárólag az adott költségre, azaz az illetékre vonatkozik, így az I. rendű alperes kizárólag annak előlegezése és viselése alól mentesül. A költségmentessége tehát nem terjed ki az állam által előlegezett költségekre, így a szakértői díjra, valamint a Pp. 86. § (3) bekezdése alapján az nem érinti az ellenfél javára megítélt perköltséget sem. Nem volt ezért jogszabályi akadály az állam által előlegezett szakértői díj és az I. rendű felperes részére járó perköltség megfizetésére kötelezésének.

[35] Ugyancsak alaptalanul kifogásolta az I. rendű alperes fellebbezésében az előzetes végrehajthatóságról való rendelkezést is. A Pp. 231. § a) pontja értelmében a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatónak kell nyilvánítani a tartásdíjban, járadékban és más hasonló célú időszakos szolgáltatásban marasztaló ítéletet. Ez a rendelkezés vonatkozik a már lejárt és a jövőben esedékes járadékokra és a más hasonló célú időszakos szolgáltatásra is. Az I. rendű alperest az elsőfokú bíróság jövedelempótló járadékban is marasztalta, és az annak megállapítására és megfizetésére vonatkozó részben az ítéletet előzetesen végrehajthatóvá nyilvánításának a fenti jogszabályi feltétele fennállt. E feltétel esetében a Pp. 232. § (2) bekezdése alapján az előzetesen végrehajthatóvá nyilvánítás mellőzésére kivételesen indokolt esetben kerülhet sor, amely körülményt azonban az I. rendű alperes fellebbezésében nem jelölt meg. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének a járadék megállapítására és megfizetésére vonatkozó része előzetes végrehajthatóvá nyilvánítása mellőzésének nem volt helye.

[36] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[37] Az I. rendű alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I. rendű felperesnek a jogi képviselővel kapcsolatban felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésére figyelemmel a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányos ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét.

[38] A fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli, mivel az I. rendű felperes az illetékre kiterjedő személyes költségmentességben részesült, míg a II. rendű alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján illetékmentes, mivel az elsőfokú bíróság hatályaon kívül helyezett 8.P.20.915/2010/163. számú ítéletével szembeni fellebbezéséhez (P.20.915/2010/166. szám) csatolta az Itv. 5. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozatot.

Szeged, 2022. február 17.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

a tanács elnöke

Dr. Tolna András s.k.

előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.

táblabíró

